

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

6. juuli 2010,

mis käsitleb meetet C 48/07 (ex NN 60/07), mida Poola on rakendanud äriühingute WRJ ja WRJ-Serwis suhtes

(teatavaks tehtud numbri K(2010) 4476 all)

(Ainult poolakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2010/612/EL)

EUROOPA KOMISJON,

artikli 108 lõikes 2⁽³⁾ sätestatud menetluse seoses mitme äriühingute WRJ ja WRJ-Serwis suhtes võetud meetmega.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

(3) Komisjon otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 24. novembril 2007⁽⁴⁾. Euroopa Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi nimetatud meetmete kohta.

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

(4) Komisjon sai märkused ühelt huvitatud isikult. Ta edastas need Poolale, kellele anti võimalus märkustele vastata. Poola esitas oma märkused selle kohta 16. veebruaril 2009. aasta kirjas. Poola vastus ametliku uurimismenetluse algatamise kohta esitati 21. jaanuari ja 1. veebruaril 2008. aasta kirjas.

võttes arvesse ühinemislepingu protokollit nr 8 Poola raua- ja terasetööstuse restruktureerimise kohta⁽¹⁾,

(5) Komisjon palus 16. veebruaril 2009 lisateavet, mille Poola esitas 4. juuni 2009. aasta kirjas.

olles vastavalt nimetatud sätetele kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi⁽²⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

2. MEETMETE ÜSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Abisaajad

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) Komisjon sai Poola raua- ja terasetööstuse ümberkorraldamise järelevalve käigus teada Poola terastorude tootmise sektori eeskirjade rikkumisest. Pärast Poola ühinemist ELiga kontrolliti *ex officio* riigiabi andmist ettevõtetele Walcownia Rur Jedność Sp. z o.o. (edaspidi „WRJ”) ja WRJ-Serwis Sp. z o.o. (edaspidi „WRJ-Serwis”). Komisjon palus Poola ametiasutustelt teavet 6. aprillil 2005. aasta, 4. augustil 2005. aasta, 3. novembril 2005. aasta, 4. mail 2006. aasta, 17. novembril 2006. aasta ja 11. juulil 2007. aasta kirjas. Poola ametiasutused vastasid 7. juunil 2005. aastal, 29. septembril 2005. aastal, 2. detsembril 2005. aastal, 18. mail 2006. aastal, 31. mail 2006. aastal, 10. jaanuaril 2007. aastal ja 3. augustil 2007. aastal saadetud kirjadega.

2.1.1. WRJ

(6) WRJ asub Katowices ja seal töötab 12 haldustöötajat. 40,736 % suurune osalus WRJis kuulub Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o.-le (edaspidi „TFS”), millest 99,6 % on riigi omanduses. 7,235 % suurune osalus kuulub Walcownia Rur Silesia S.A.-le (edaspidi „Walcownia Rur Silesia”), mis on täielikult TFSi omanduses olev tütarettevõtte.

(7) Ülejäänud osanikud on:

— PIW Enpol Sp. z o.o. (19,009 % suurune osalus);

— Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (8,3 % suurune osalus);

⁽¹⁾ ELT L 236, 23.9.2003, lk 948.

⁽²⁾ ELT C 282, 24.11.2007, lk 21.

⁽³⁾ Alates 1. detsembrist 2009 said EÜ asutamislepingu artiklitest 87 ja 88 vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 107 ja 108. Kõnealused artiklipaarid on sisult identsed. Käesolevas otsuses tuleks viiteid Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 käsitada vajaduse korral viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 87 ja 88.

⁽⁴⁾ Vt joonealune märkus 2.

- Kulczyk Privatstiftung (4,533 % suurune osalus);
- Huta Jedność (0,817 % suurune osalus);
- mitu väiksemat osanikku, kellel on igatüüel 0,004–3,4 % suurune osalus.
- (8) WRJ asutati 1995. aastal eesmärgiga ehitada uus õmblusteta torude valtsimise tehase tootmisvõimsusega 160 000 tonni aastas (edaspidi „WRJi projekt”).
- (9) 400 000-tonnise võimsusega õmblusteta torude valtsimise tehase ehitust alustas kõigepealt 1978. aastal äriühing nimega Huta Jedność, kuid töö peatati 1980. aastal, kui riigiabi andmine katkestati. Pärast mitut katset projekti uuesti alustada esitas Huta Jedność pankrotiavalduse, mis hõlmas ka varade likvideerimist, kuid kohus lükkas selle tagasi. Huta Jedność on praegu likvideerimisel, tema tegevus seisneb tootmisseadmete liisimises ja teenuste osutamises teistele äriühingutele.
- (10) WRJi projekt hõlmas infrastruktuurielemente ning mõningaid masinaid ja seadmeid, mille oli hankinud Huta Jedność algse projekti jaoks, ning tehas pidi ehitama varem Huta Jedności omanduses olnud maale. 1997. aastal alustatud WRJi projektis kutsuti osalema uusi investoreid. Projekti elluviimine peatati 2001. aastal ning alates sellest ajast on investorid sellest taandunud. Ehkki 86 % töödest oli lõpule viidud, ei alustanud WRJ kunagi tootmist.
- (11) 4. septembril 2007 esitas Walcownia Rur Silesia, mis on täielikult TFSi omanduses olev tütarettevõtte ja mis loodi Poola terastorude sektori edendamiseks (vt alltoodud põhjendusi 15–17), WRJi vastu pankrotiavalduse, mis hõlmas ka varade likvideerimist. Katowice ringkonnakohtus kuulutas WRJi pankroti välja 23. jaanuaril 2008 ja andis korralduse selle varade likvideerimise kohta, milleks ta määras ka pankrotihalduri. Näib, et seni ei ole pankrotimenetluse käigus müüdnud mitte ühtegi osa WRJi varadest.
- 2.1.2. WRJ-Serwis
- (12) WRJ-Serwis asutati 2001. aastal, pärast 1999. aastal asutatud Zakład Usług Energomechanicznych „Jedność” S.A. ümberkujundamist. Selle osanikud on TFS (54,66 % suurune osalus), PIW ENPOL Sp. z o.o. (36,77 % suurune osalus), Complex Sp. z o.o. (8,29 % suurune osalus) ja Huta Jedność (0,28 % suurune osalus).
- (13) WRJ-Serwis asutati alguses selleks, et viia ellu osa WRJi projektist ja tagada WRJile paremad laenuvõimalused. WRJ-Serwis aga ei ole investeerimistegevust alustanud, vaid on alates 2004. aasta maist, pärast seda kui Huta Jedność lõpetas 2004. aasta alguses tõmbetehases tootmise, valmistanud õmblusteta külmtõmmatud terastorud. Seda tehakse varade abil, mida alguses liisiti Huta Jednościilt. Hiljem võttis need varad üle ING Bank Śląski S.A. ning lõpuks Walcownia Rur Silesia. Lisaks omandas WRJ-Serwis üheksa kümnendikku põliseks kasutamiseks ettenähtud maast, millel WRJi projekt asub, ning sellel maal paiknevatest hoonetest samuti üheksa kümnendikku.
- (14) WRJ-Serwis lõpetas tegevuse 2008. aasta aprillis, kui Walcownia Rur Silesia võttis tõmbetehases terastorude tootmise üle.
- 2.1.3. WRJi ja WRJ-Serwise ühendamine ja nende erastamise katsed
- (15) TFS hakkas 2004. aastal otsima WRJile ja WRJ-Serwisele strateegilist investorit. 2005. aastal esitati huvitatud isikutele pakkumiskutse ja pakkumuse tegi kaks isikut. Lõppkokkuvõttes sõlmiti ühe pakkujaga raamleping WRJi ja WRJ-Serwise varade omandamise kohta ilma mis tahes koormatisteta, kuid see lõpetati 2006. aasta oktoobris tingimuste täitmata jätmise tõttu. 2006. aasta detsembris algatas TFS uue pakkumismenetluse, kuid siduvaid pakkumusi ei esitatud.
- (16) Pärast uut, 2007. aastal esitatud pakkumiskutset otsustas TFS WRJi ja WRJ-Serwise ühendada, et muuta nende erastamine lihtsamaks. Selleks asutas TFS kaks uut ettevõtet, nimelt FEREX Sp. z o.o. (edaspidi „FEREX”) ja Walcownia Rur Silesia. TFS on mõlema ettevõtte ainuomanik. Walcownia Rur Silesia ja FEREXi kaudu omandas TFS varad, mis olid vajalikud WRJi projekti elluviimiseks, ning võttis üle WRJi ja WRJ-Serwise kohustused:
- a) Walcownia Rur Silesia sai WRJi võlausaldajaks, omandades pankade sündikaadi 168 940 469 zloti suuruse nõude ja Stalexporti 95 595 057 zloti suuruse nõude WRJi vastu. Lisaks ostis Walcownia Rur Silesia ING Bank Śląski juhitud pankade sündikaadilt tõmbetehase vallasvara;
- b) FEREX sai samuti WRJi võlausaldajaks, kui omandas pankadelt kokku 142 941 270,43 zloti suuruse nõude WRJi vastu, mis oli tagatud WRJi ja WRJ-Serwise omanduses olevale maale seatud hüpoteegiga.
- (17) 2008. aasta augustis püüdsid Poola ametiasutused veel kord müüa WRJi, WRJ-Serwist, FEREXit ja Walcownia Rur Silesiat. TFS ja Walcownia Rur Silesia kutsusid huvitatud isikuid osalema läbirääkimistes, milles käsitleti Walcownia Rur Silesia varade, FEREXi omakapitali, TFSi FEREXi vastu esitatud nõuete ning TFSil WRJ-Serwises oleva osaluse ühisostu. Pakkumismenetlus lõppes 15. jaanuaril 2009, kuid selle raames ei müüdnud ühtegi osa pakkumisel olnud varadest.

2.2. Hinnatavad meetmed

- (18) WRJile antud riigiabi hõlmab TFSi kapitaliinvesteeringuid (2.2.1), TFSi tagatise (2.2.2) ja riigikassa tagatist (2.2.3). WRJ-Serwisele antud riigiabi hõlmab TFSi kapitaliinvesteeringuid (2.2.4).

2.2.1. TFSi kapitaliinvesteeringud WRJi

- (19) Esimese kapitaliinvesteeringu WRJi tegi TFS 26. juunil 2002. aastal, kui WRJi osanikud otsustasid suurendada omakapitali. TFSile anti nõuete vastu aktsiaid nimiväärtusega 15 miljonit zloti. Need olid TFSi nõuded Huta Andrzej ja Huta Katowice vastu kogusummas 15 miljonit zloti. Kapitali suurendamine registreeriti ning see jõustus 22. novembril 2002.

- (20) Teine aktsiakapitali suurendamine toimus 17. jaanuaril 2003, kui WRJi osanikud otsustasid taas suurendada äriühingu omakapitali. TFSile anti tema nõuete vastu WRJi suhtes aktsiaid nimiväärtusega 40 miljonit zloti (võla vahetamine aktsiate vastu). Nõuete nimiväärtus oli 40 miljonit zloti ning TFS oli need omandanud varem, 2002. aasta detsembris ING Bank Śląski S.A.-lt. Kapitali suurendamine registreeriti ning see jõustus 25. augustil 2003.

2.2.2. TFSi tagatis WRJile

- (21) 2001. aastal andis TFS 20 miljoni zloti suurusest laenust tagatise kuni 5 miljoni zloti suurusele osale. Selle laenu oli 1999. aastal WRJile andnud piirkondlik keskkonnakaitse- ja veemajandusfond (WFOŚiGW).

- (22) 2001. aastal andis TFS 115 miljoni zloti suurusest laenust tagatise kuni 50 miljoni zloti suurusele osale. Selle laenu oli 1996. aastal WRJile andnud riiklik keskkonnakaitse- ja veemajandusfond (WFOŚiGW).

2.2.3. Riigikassa tagatis WRJile

- (23) 14. oktoobril 1997. aastal andis riigikassa tagatise 45 % suurusele osale kahe, kogusummas 262,5 miljoni zloti suuruse laenu põhiosast ja intressidest. Need laenud koosnesid välisvaluutas antava laenu võimalusest ja zlottides antava laenu võimalusest ning mõlemad andis pankade sündikaat 1997. aastal.

- (24) 2. jaanuaril 2003. aastal suurendas Poola valitsus asjaomaste dokumentide allkirjastamisega tagatise 55 protsendi. Tagatise suurendamist ei ole seni rakendatud.

2.2.4. TFSi kapitaliinvesteeringud WRJ-Serwisesse

- (25) TFS sekkus WRJ-Serwise kapitali 2003. aasta detsembris

eesmärgiga saada ettevõttes enamuosalus ja seeläbi kontroll WRJi projekti üle. 2003. aasta detsembri otsusega nõustusid WRJ-Serwise osanikud, et TFS võib omandada osaluse ettevõttes. Aktsiate nimiväärtus oli 7 910 000 zloti. TFS omandas aktsiad peamiselt TFSi nõuete vastu Huta Jednościle. Need nõuded kanti üle WRJ-Serwisele. TFS maksis aktsiate eest ka rahas (890 000 zloti) ja mitterahalise hüvitisega (Huta Jedności metallkiibid edasiseks töötlemiseks, üleandmisväärtusega 450 000 zloti). Osaluse omandamise leping allkirjastati 8. juunil 2004. Kapitali suurendamine registreeriti alles 17. augustil 2007.

- (26) Samal ajal TFSiga omandas suurendatud omakapitali aktsiaid ka üks olemasolevatest osanikest, PIW Enpol Sp. z o.o, ja üks uus osanik, Commplex Sp. z o.o. (mõlemad on eraettevõtted). Ettevõtte omandasid osaluse Huta Jedności vastu esitatud nõuete loovutamise teel WRJ-Serwisele.

3. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE ALUSED

- (27) Nagu põhjenduses 3 on öeldud, otsustas komisjon algatada 23. oktoobril 2007. aastal ametliku uurimismenetluse (edaspidi „algatamisotsus“). Algatamisotsuses väljendas komisjon kõigepealt oma seisukohta, et ta on pädev selle juhtumi üle otsustama ning et asjaomane meede on käsitletav riigiabina, mis ei sobi kokku siseturuga.

3.1. Kohaldatav õigus ja komisjoni pädevus

- (28) Algatusotsuses oli komisjon seisukohal, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 107 ja 108 (sellel ajal EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88) ole üldjuhul kohaldatavad enne ühinemist antud riigiabi suhtes, mida pärast ühinemist enam ei anta. Ühinemislepingu Poola raua- ja terasetööstuse ümberkorraldamist käsitleva protokoll nr 8 sätteid (edaspidi „protokoll nr 8“) võib käsitleda Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 suhtes erinormina ning need laiendavad riigiabi järelevälvet Euroopa Liidu toimimise lepingu alusel mis tahes riigiabile, mida anti ajavahemikul 1997–2006 Poola terasetööstuse ümberkorraldamiseks. Seega on komisjon üldiselt pädev niisuguse abi andmist hindama.

- (29) Seoses sellega, kas niisugused tootjad nagu WRJ ja WRJ-Serwis kuuluvad protokoll nr 8 mõistes terasetööstuse alla, on komisjon järgmisel seisukohal: protokoll nr 8 aluseks on riiklik ümberkorraldusprogramm (Poola raua- ja terasetööstuse ümberkorraldus- ja arenguprogramm). Nimetatud ümberkorraldusprogrammi ja protokoll nr 8 reguleerimisala ei piirdu Euroopa Söe- ja Terasühenduse asutamislepingu (edaspidi „ESTÜ asutamisleping“) I lisa reguleerimisalaga, vaid hõlmab ka teatavaid terasetööstuse sektoreid, nagu õmblusteta torude ja suurte keevistorude tööstust.

(30) Algamisotsuse kohaselt oli see tõlgendus kooskõlas esiteks terasetööstuse määratlusega ELi riigiabi eeskirjade kohaselt, nimelt määratlusega, mis on esitatud mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi B lisas⁽⁵⁾. Teiseks oli see kooskõlas riikliku ümberkorraldusprogrammiga, milles pooled abisaajad olid torutootjad. WRJi ja WRJ-Serwise eelkäija Huta Jedność osales tõepoolest ümberkorraldusprogrammi protsessis ning teda nimetati mitmel korral sõnaselgelt riikliku ümberkorraldusprogrammi projektis, kuid lõppkokkuvõttes peeti teda võimalikuks abisaajaks, sest sellel ajal oli kavas Huta Jedność pärast tema pankrotti 2002. aastal likvideerida.

(31) Sellest tulenevalt võttis komisjon seisukoha, et ümberkorraldusprogrammi ja protokolliga nr 8 hõlmamata riigiabi andmise keeld kehtis Huta Jednośćile, WRJile ja WRJ-Serwisele.

3.2. Riigiabi olemasolu

(32) TFSi investeeringutega WRJi ja äriühingule TFSi poolt antud tagatisega seoses väljendas komisjon tõsist kahtlust selle kohta, kas need oleksid vastanud turumajandusliku investeerimise põhimõtte nõuetele. WRJ oli meetmete võtmise ajal raskustes ega oleks suutnud ise kapitaliturult vahendeid hankida. Komisjon kahtles ka selles, kas investeeringud oleksid ennast piisavalt ära tasunud. Viimaks võttis komisjon seisukoha, et investeeringuid ei oleks tõenäoliselt õigustanud ka asjaolu, et TFS kavatses WRJi hiljem erastada.

(33) Seoses WRJile antud riigikassa tagatisega märkis komisjon, et asjaolu, kas WRJ oli tagatise andmise ajal, s.o 1997. aastal, raskustes, jäi ebaselgeks. Samas ei saanud aga seoses tagatise suurendamisega 2003. aastal pidada WRJi raskustes olevaks ning seetõttu väljendas komisjon kahtlust tagatise suurendamise kokkusobivuse suhtes turumajandusliku investeerimise põhimõttega.

(34) TFSi investeeringute suhtes WRJ-Serwisesse väljendas komisjon tõsist kahtlust, kas need oleksid vastanud turumajandusliku investeerimise põhimõtte nõuetele. Komisjon märkis, et äriühing oli 2003. aastal raskustes, ning pidas seega investeeringutasuvust küsitavaks.

3.3. Riigiabi kokkusobivus

(35) Komisjon ei suutnud teha kindlaks ühtegi asjaolu, mille alusel oleks saanud võimalikku riigiabi nimetada kokkusobivaks, sest ajavahemikul 1997–2006 oli protokoll

nr 8 ja seega ka ELi riigiabi eeskirjade kohaselt terasesektorisse investeerimine ja sellele ümberkorraldusabi andmine keelatud.

4. POOLA MÄRKUSED ALGATUSOTSUSE KOHTA

(36) Poola esitas oma märkused algatusotsuse kohta 21. jaanuari ja 1. veebruari 2008. aasta kirjas. Kokkuvõttes ei nõustunud Poola protokoll nr 8 komisjoni-poolse tõlgendusega ja kinnitas veel kord oma seisukohta, et kõnealune meede ei ole käsitatav riigiabina.

4.1. Kohaldatav õigus ja komisjoni pädevus

(37) Poola on seisukohal, et üldistusi ei tohiks teha protokoll nr 8 põhjal, mis kujutab endast enne ühinemist antud riigiabi käsitleva mittesekkumise eeskirja erandit.

(38) Esiteks toob ta välja, et torutootjaid ja nende tooteid ei lisatud Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Poola Vabariigi vahelise assotsieerumislepingu (Euroopa lepingu) protokoll nr 2 I lissasse⁽⁶⁾ (edaspidi „Euroopa lepingu protokoll nr 2”) ning seega ei kuulu need selle kohaldamisalasse.

(39) Teiseks kehtestati torutootjatele riigiabi andmise keeld liikmesriikides 24. juulil 2002, kui jõustus mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi B lisa, milles oli määratletud termini „terasetööstus” kohaldamisala. Selle määratluse kohaselt kuuluvad õmblusteta torude ja suurte keevistorude tööstused terasetööstusse. Samuti hõlmasid komisjoni poolt 2003. aastal kinnitatud riiklik ümberkorraldusprogramm ja protokoll nr 8 torutootjaid. Varem, ESTÜ asutamislepingu kehtimise ajal oli torutööstus terasesektorist välja arvatud.

(40) Poola teeb järelduse, et protokoll nr 8 tuleb tõlgendada nii, et enne 24. juulit 2002 torutootjatele antud riigiabi ei kuulu komisjoni kontrolli alla (samamoodi nagu mis tahes muu sekkumine, mis toimus enne ühinemislepingu jõustumist). Kõnealused piirangud hakkasid torutootjatele kehtima pärast nimetatud kuupäeva.

(41) Seoses abisaajate teadlikkusega toob Poola esile, et WRJ-Serwise võib liigitada terasetootjaks alles alates 2004. aastast, kui ta hakkas kasutama tõmbetehase seadmeid, ning et enne seda toimunud riiklikku sekkumist ei saa käsitleda terasetööstusele antud riigiabina.

(42) Viimaks rõhutab Poola, et WRJi projekt ei ole endise Huta Jednośći projekti jätk.

⁽⁵⁾ Vaata mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi B lisa (EÜT C 70, 19.3.2002, lk 8), mida on kohaldatud alates 24. juulist 2002 (lõige 39) ja mis asendati aastateks 2007–2012 koostatud regionaaliabi suuniste I lisaga (ELT C 54, 4.3.2006, lk 13).

⁽⁶⁾ EÜT L 348, 31.12.1993, lk 2.

4.2. Riigiabi olemasolu

- (43) Lisaks väidab Poola, et ehkki TFSi kontrollib riigikassa, tegutseb ta siiski turutingimustel kasumi taotlemise eesmärgil. Tema tegevusega WRJi ja WRJ-Serwise suhtes ei kaasnenud mitte mingisugust märkimisväärset riigipoolset kontrolli või järelevalvet. Samuti ei teostanud riigikassa tingimata kontrolli Stardust Marine'i kohtuotsuse mõistes ⁽⁷⁾.
- (44) Seoses WRJi kapitali suurendamise ja TFSi antud tagatistega on Poola seisukohal, et TFS ei paigutanud märkimisväärseid vahendeid WRJi projekti. Nõuete vahetamine WRJi osaluse vastu oli pigem majanduslikult kasulik samm kui nende nõuete otsene täitmisele pööramine. Lisaks olid WRJi investeerimise ajal TFSi käes äriplaanid, mille kohaselt oli WRJi projekt kasumlik. Ka pankade sündikaat oli sellel ajal nõus WRJile lisavahendeid tagama. Seega tegutses TFS turumajandusliku investorina.
- (45) Poola on seisukohal, et WRJile antud riigitagatise suurendamine on kooskõlas turumajandusliku investeerimise põhimõttega, sest tagatis oli täisväärtuslik ja WRJ maksis riigikassale turukursi tagamise tasu. Lisaks sõltus tagatis WRJi projekti pankadepoolse rahastamise taasalustamisest, kuid seda ei toimunud. Seega tagatise suurendamist ei rakendatud ning Poola on seisukohal, et WRJile ei antud sellega mitte mingisugust eelist.
- (46) Sekkumine WRJ-Serwise kapitali loetakse turumajandusliku investeerimise põhimõttega kooskõlas olevaks. Esiteks omandasid osaluse koos TFSiga ka erainvestorid. Teiseks ei olnud WRJ-Serwise majanduslik olukord raske ja TFS tegi otsuse lähtuvalt sellest, et WRJ-Serwis teenib tulevikus kasumit. TFS saavutas kontrolli WRJ-Serwise ja varade üle, millel WRJi projekt rajanes.
- (47) WRJi ja WRJ-Serwise ühendamise kohta ütles Poola, et see oli ainus viis, mis võimaldas WRJi projekti kiiresti üle võtta ja erainvestori poolt lõpule viia ning tagada ühtlasi riigi investeringute maksimaalse tagasiteenimise.

5. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (48) Komisjonile esitas märkused üks huvitatud isik, kes oli kindlalt Poola antud toetuste vastu. Huvitatud isik tuletas meelde, et ESTÜ asutamisleping ei ole kunagi hõlmanud

torutooteid ning et torutööstus pidi ennast omal kulul ümber korraldama, ilma et ta oleks saanud selleks riigiabi. Kõnealusel juhul kahjustaks abi heakskiitmine Euroopa torutööstust. Huvitatud isik ütleb veel, et riigiabi heakskiitmine võib ohustada tööstuse püüdeid näidata, et mõned torusid ELi importivad riigid toovad sisse dumpingu- või subsideeritud hindadega tooteid. Lõpuks ütleb huvitatud isik, et Euroopa õmblusteta terastorude tööstus oli majanduslikult eriolukorras, sest Euroopas oli ületootmine ja seega oli vaja torusid suures koguses eksportida ning samas suurenes 2007. aastal import Hiinast.

6. POOLA MÄRKUSED HUVITATUD ISIKU TÄHELEPANEKUTE KOHTA

- (49) Huvitatud isiku tähelepanekud edastati Poolale ning ta esitas oma märkused 16. veebruaril 2009. Poola toetab seisukohta, et toruturul peaksid kehtima ausat konkurentsi tagavad läbipaistvad eeskirjad.
- (50) Poola nõustub kolmanda poolega, et torud ei ole kunagi kuulunud ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud toodete hulka, ja rõhutab, et terasesektor ei hõlmanud torutootjaid kuni 24. juulini 2002, mil jõustus mitut valdkonda hõlmav raamprogramm. Seega kehtib riigiabi andmise keeld torusektorile alates 24. juulist 2002, mil jõustus terasesektori laiendatud määratlus.
- (51) Lõpuks märgib Poola, et WRJ ei alustanud tootmistegevust ja WRJ-Serwis lõpetas tootmise 2008. aastal. Poola rõhutab, et ei ole WRJile riigiabi andnud.

7. MEETME HINDAMINE

7.1. Kohaldatav õigus ja komisjoni pädevus

- (52) Kõnealuseid meetmeid võeti enne Poola ühinemist Euroopa Liiduga (s.o enne 1. maid 2004). Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 107 ja 108 ei ole üldjuhul kohaldatavad enne ühinemist antud riigiabi suhtes, mida pärast ühinemist enam ei anta ⁽⁸⁾. Erandina sellest üldreeglis ja seetõttu erandkorras on ühinemislepingu protokoll nr 8 kohaselt komisjon pädev vaatama läbi riigiabi, mida Poola andis enne ühinemist terasetööstuse ümberkorraldamise raames.

⁽⁸⁾ Liidetud kohtuasjade T-273/06 ja T-297/06: *ISD Polska jt versus komisjon* 1. juuli 2009. aasta otsuse lõikes 90 kinnitab esimese astme kohus, et „[...] EÜ artiklid 87 ja 88 ei ole üldjuhul kohaldatavad enne ühinemist antud abi suhtes, mida pärast ühinemist enam ei anta”. Vt ka komisjoni 5. juuli 2005. aasta otsuse 2006/937/EÜ (Huta Cześćochowa S.A.-le antud riigiabi C 20/04 (ex NN 25/04) kohta, ELT L 366, 21.12.2006, lk 1) lõiget 108 ja komisjoni 6. novembri 2008. aasta otsuse 2010/3/EÜ (riigiabi C 19/05 (ex N 203/05) kohta, mida Poola andis äriühingule Stocznia Szczecińska, ELT L 5, 8.1.2010, lk 1) lõiget 202 jj.

⁽⁷⁾ Kohtuasi C-482/99, Stardust Marine, EKL 2002, lk I-4397.

7.1.1. *Protokolli nr 8 erinormi olemus*

- (53) Protokoll nr 8 hõlmab sätteid, mis võimaldavad Poolal lõpetada enne ühinemist alustatud terasetööstuse ümberkorraldamise. Poola terasesektori ühinemisele ümberkorraldamine viidi läbi Euroopa lepingu protokolliga nr 2 alusel, mida laiendati Euroopa Liidu ja Poola assotsiatsiooninõukogu otsusega (edaspidi „assotsiatsiooninõukogu otsus“)⁽⁹⁾.
- (54) Euroopa lepingu protokolliga nr 2 anti Poolale 1992. aastast 1996. aasta lõpuni viis aastat ajapikendust, mille jooksul oli tal lubatud ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud terasesektori ümberkorraldamiseks anda riigiabi.
- (55) Nimetatud ajavahemikku pikendati assotsiatsiooninõukogu otsusega alates 1. jaanuarist 1997 veel kaheksa aasta võrra või kuni Poola ühinemiseni Euroopa Liiduga. Selle ajavahemiku jooksul võis Poola anda erandkorras terasetoodete sektorile ümberkorraldamiseks riigiabi Euroopa lepingu protokollis nr 2 (mida on laiendatud assotsiatsioonilepingu otsusega) sätestatud tingimustel ja vastavalt riiklikule ümberkorraldusprogrammile, mille Poola esitas komisjonile 2003. aasta aprillis. Pärast riikliku ümberkorraldusprogrammi hindamist komisjoni poolt kiitsid liikmesriigid Poola ettepaneku 2003. aasta juulis heaks⁽¹⁰⁾.
- (56) Protokoll nr 8 võimaldab komisjonil kontrollida pärast Poola ühinemist riigiabi, mida Poola on andnud terasesektorile vastavalt Euroopa lepingu protokollile nr 2 (mida on laiendatud assotsiatsioonilepingu otsusega) ja riiklikule ümberkorraldusprogrammile. Lisaks annab protokoll nr 8 komisjonile õiguse abi tagasi nõuda, kui abiandmine on olnud vastuolus Euroopa lepingu protokolliga nr 2 ja riikliku ümberkorraldusprogrammiga. Seega on protokoll nr 8 erinorm, mis võimaldab erandkorras ja erandina üldeeskirjadest kontrollida tagasiulatavalt ja vaadata läbi riigiabi, mida Poola andis Poola terasetööstusele enne ühinemist. Seda kinnitatakse ka kohus, mis oli seisukohal, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 suhtes on protokoll nr 8 erinorm, mis laiendab pädevust, mis komisjonil on riigiabi kontrollimisel tulenevalt Euroopa Liidu toimimise lepingust, ka Poola terasetööstuse ümberkorraldamiseks ajavahemikus 1997–2003 antud riigiabile⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ Euroopa Liidu ja Poola assotsiatsiooninõukogu 23. oktoobri 2002. aasta otsus nr 3/2002, millega pikendatakse Euroopa lepingu Euroopa Söe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) tooteid käsitleva protokolliga nr 2 artikli 8 lõikes 4 sätestatud tähtaega (ELT L 186, 25.7.2003, lk 38).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 21. juuli 2003. aasta otsus 2003/588/EÜ Euroopa Liidu ja Poola assotsiatsiooninõukogu 23. oktoobri 2002. aasta otsuse nr 3/2002 (millega pikendatakse Euroopa lepingu Euroopa Söe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) tooteid käsitleva protokolliga nr 2 artikli 8 lõikes 4 sätestatud tähtaega) artiklis 3 sätestatud tingimuste täitmise kohta (ELT L 199, 7.8.2003, lk 17).

⁽¹¹⁾ Kohtuasi T-288/06: Huta Cześćochowa, EKL 2009, lk II-2247, lõige 44.

7.1.2. *Komisjoni protokoll nr 8 kohane tagasiulatav kontrollipädevus*

- (57) Selle menetluse raames tuleb komisjonil hinnata, kas eespool põhjendustes 53–56 toodud erakorraline tagasiulatav kontrollipädevus hõlmab ka meetmeid, mida Poola on võtnud oma torutoojate suhtes enne ühinemist. Selleks tuleb kõnealusele juhtumile kohaldatavat õiguslikku alust, s.o protokolliga nr 8, koostoimes Euroopa lepingu protokolliga nr 2 ja assotsiatsiooninõukogu otsusega tõlgendada nii, et saaks määrata kindlaks, kas nende sätted hõlmavad ka ühinemiseelseid meetmeid Poola torutoojate suhtes.
- (58) Õiguse üldtunnustatud põhimõtte kohaselt tuleb erinormi sätteid, millega tehakse erand üldeeskirjadest, tõlgendada nende täpses mõttes. Nimetatud õigusliku aluse (vt allpool toodud põhjendusi 59–65) otsesest tõlgendamisest järeldub, et komisjoni erakorraline tagasiulatav kontrollipädevus piirdub üksnes ESTÜ asutamislepinguga hõlmatud tootjate suhtes võetud meetmetega, välistades seega torutootjate suhtes võetud meetmed.

7.1.3. *Õigusliku aluse tõlgendamine*

- (59) Protokolli nr 8 punktides 12 ja 18 on sätestatud komisjoni järelevalve- ja tagasiulatav kontrollipädevus seoses Poola terasetööstusele antud ühinemiseelse riigiabiga. Punktiga 12 antakse komisjonile ja nõukogule õigus kontrollida riiklikku ümberkorraldusprogrammi nii enne kui ka pärast ühinemist kuni 2006. aastani. Punktiga 18 antakse komisjonile õigus nõuda protokollis nr 8 sätestatud tingimuste vastaselt antud riigiabi tagasimaksmist.
- (60) Protokolli nr 8 punktis 1 on sätestatud, et Poola poolt „teatavatele Poola terasetööstuse osadele“ ümberkorralduseks antud riigiabi loetakse ühisturuga kokkusobivaks tingimusel, et „[...] Euroopa lepingu ESTÜ tooteid käsitleva protokolliga nr 2 artikli 8 lõikes 4 ettenähtud tähtaega on pikendatud kuni ühinemiskuupäevani“, täidetud on ümberkorraldusprogrammis ja protokollis nr 8 sätestatud tingimusi ja „pärast ühinemiskuupäeva ei anta Poola terasetööstuse restruktureerimiseks mingit riigiabi“.
- (61) Protokolli nr 8 punktis 2 on sätestatud, et 1. lisas loetletud Poola äriühingute individuaalsetes äriplaanides kirjeldatud Poola terasesektori ümberkorraldamine viiakse lõpule hiljemalt 31. detsembriks 2006. Protokolli nr 8 punktis 3 on öeldud, et Poola terasetööstuse ümberkorraldamisprogrammi raames võivad riigiabi saada ainult I lisas loetletud äriühingud.

- (62) Protokoll nr 8 punkt 1 viitab otseselt Euroopa lepingu protokoll nr 2 artikli 8 lõikele 4, mida on laiendatud assotsiatsiooninõukogu otsusega. Euroopa lepingu protokoll nr 2 kohaldata üksnes ESTÜ terasetoodetele (protokoll nr 2 artikli 8 lõige 4) ning selle lisas olid terasetooted koguni loetletud. Lisas oli toodud ESTÜ toodete loetelu vastavalt ESTÜ asutamislepingu I lisale, milles esitatud ESTÜ terasetoodete määratlusest on torud („terastorud (õmblusteta või keeviseiga), [...] külmtõmmatud terasvardad ja malmvalandid (torud, liitmikud ja muud malmvalandid)”) sõnaselgelt välja arvatud.
- (63) ESTÜ asutamisleping lõppes 23. juulil 2002. Alates sellest kuupäevast kehtivad terasetööstusele ELi üldeeskirjad. Sellel eesmärgil otsustati laiendada Euroopa terasesektori määratlust ja hõlmata sellesse ka torutootjad. See kodiitseeriti mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi artiklis 27 ja B lisas, mille kohaselt hõlmab ELi terasesektori määratlus ka „õmblusteta torusid ja õõnesprofiile” ning „rauast või terasest keevistorusid”. Laiendatud määratlus lisati seejärel aastateks 2007–2013 ettenähtud regionaalabi suuniste I lissasse⁽¹²⁾ ja üldise grupierandi määruse artikli 2 punkti 29⁽¹³⁾.
- (64) Samas ei muudetud ei Euroopa lepingu protokoll nr 2 ega ka assotsiatsiooninõukogu otsust konkreetselt selleks, et lisada neisse torutootjaid hõlmav ELi terasesektori laiendatud määratlus. Euroopa lepingu protokoll nr 2 kaotas kehtivuse 31. detsembril 1996. Assotsiatsiooninõukogu otsus pikendas Euroopa lepingu protokoll nr 2 kehtivust alates 1. jaanuarist 1997 kaheksa aasta võrra või kuni Poola ühinemise kuupäevani (olenevalt sellest, kumb saabub enne). Assotsiatsiooninõukogu otsuse artiklis 1 viidatakse terasetoodetele üldiselt, kuid tema kohaldamisala on konkreetselt seotud Euroopa lepingu protokoll nr 2 artikli 8 lõikega 4, mis hõlmab üksnes ESTÜ terasetooteid. Euroopa lepingu protokoll nr 2 pikendati üksnes tingimusel, et Poola esitab komisjonile riikliku ümberkorraldusprogrammi ja abisaajate äriplaanid, mis mõlemad vastasid „protokoll nr 2 artikli 8 lõikes 4 loetletud nõuetele ning mida on hinnanud ja mille on heaks kiitnud Poola riigiabi järelevalveasutus (konkurentsi- ja tarbijakaitseamet)” (assotsiatsiooninõukogu otsuse artikkel 2).
- (65) Arvestades eeltoodut, teeb komisjon järelduse, et protokoll nr 8 punkt 18, mida on tõlgendatud protokoll nr 8 punktide 1–3 ning Euroopa lepingu protokoll nr 2 ja

assotsiatsiooninõukogu otsuse koostoimes, ei anna komisjonile pädevust kontrollida Poola torutootjatele enne ühinemist antud riigiabi.

7.1.4. Euroopa lepingu kui tõlgendamisevahendi rakenduseeskirjad

- (66) Lisaks asjaomaste õiguslike aluste reguleerimisala õiguslikule tõlgendamisele (s.o protokoll nr 8, Euroopa lepingu protokoll nr 2 ja assotsiatsiooninõukogu otsus – vt eespool toodud põhjendusi 59–65) käsitles komisjon ka küsimust, kas Euroopa lepingus ja protokollis nr 2 esitatud riigiabi sätete kohaldamise rakenduseeskirjad, mille Euroopa Liidu ja Poola assotsiatsiooninõukogu võttis vastu 2001. aastal, (edaspidi „rakenduseeskirjad”)⁽¹⁴⁾ on asjakohased, et määrata kindlaks komisjoni tagasiulatav kontrollipädevus seoses Poola torutootjate suhtes võetud ühinemiseelsete meetmetega.
- (67) Üldiselt hõlmavad rakenduseeskirjad tegevusjuhiseid, mida tuleks eristada Euroopa lepingu ja Euroopa lepingu protokoll nr 2 riigiabi käsitlevatest sisulistest sätetest. Siiski tuleb märkida, et rakenduseeskirjad hõlmavad konkreetseid sätteid kriteeriumide kohta, mille alusel hinnata riigiabi kokkusobivust Euroopa lepingu ja Euroopa lepingu protokolliga nr 2.
- (68) Rakenduseeskirjade artikli 2 lõike 1 esimeses lauses on öeldud: „Üksiktoetuse ja riigiabi programmide kokkusobivust Euroopa lepinguga vastavalt käesolevate eeskirjade artiklis 1 sätestatule hinnatakse kriteeriumide alusel, mis tulenevad Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 87 eeskirjade kohaldamisest, sealhulgas kehtivatest ja tulevast teisese õiguse aktidest, raamistikest, suunistest ja muudest ühenduses kehtivatest asjaomastest haldusdokumentidest, aga ka esimese astme kohtu ja Euroopa Kohtu praktikast ning mis tahes otsusest, mis assotsiatsiooninõukogu teeb vastavalt artikli 4 lõikele 3.” Selle lausega kehtestatakse üldpõhimõte, et sisulised kriteeriumid, mille alusel hinnatakse riigiabi kokkusobivust Euroopa lepinguga üldiselt, on muutuvad selles mõttes, et aja jooksul kaasatakse nendes ELi õiguse ja kohtupraktika muudatused/areng.

⁽¹²⁾ ELT C 54, 4.3.2006, lk 13.

⁽¹³⁾ ELT L 214, 9.8.2008, lk 3.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Liidu ja Poola assotsiatsiooninõukogu 23. mai 2001. aasta otsus nr 3/2001, millega võetakse vastavalt Euroopa Ühenduste ja nende liikmesriikide ning Poola Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu (Euroopa lepingu) artikli 1 lõikele 2 vastu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamise rakenduseeskirjad, millele on viidatud nimetatud lepingu artikli 63 lõike 3 punktis iii ja lõikes 63 ning nimetatud lepingu Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) tooteid käsitleva protokoll nr 2 artikli 8 lõike 1 punktis iii ja lõikes 2 (EÜT L 215, 9.8.2001, lk 39).

(69) Rakenduseeskirjade artikli 2 lõike 1 teises lauses viidatakse konkreetselt kokkusobivuse kriteeriumidele vastavalt protokollile nr 2: „Kui riigiabi või riigiabi programm on ette nähtud Euroopa lepingu protokolliga nr 2 hõlmatud toodetele, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lauset täies ulatuses, välja arvatud asjaolu, et hindamine ei toimu mitte Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 87 eeskirjade kohaldamisest tulenevate kriteeriumide alusel, vaid Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingus sätestatud riigiabi eeskirjade kohaldamisest tulenevate kriteeriumide alusel.” Selle lause sõnastus näitab selgelt, et vastupidi riigiabi käsitlevale üldisele olukorrale, mida reguleerib artikli 2 lõike 1 esimene lause (vt eespool toodud põhjendust 68), muutuvad Euroopa lepingu protokolliga nr 2 hõlmatud riigiabi kokkusobivuse hindamise kriteeriumid vastavalt ESTÜ asutamislepingule. Ühtegi konkreetset viidet pole esitatud selle kohta, millest tulenevad kokkusobivuse kriteeriumid pärast ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemist 2002. aastal.

(70) Rakenduseeskirjade artikli 2 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud mehhanism, mille alusel tuleb Poolal võtta üle ELi kokkusobivuse kriteeriumide muudatused. Konkreetsemalt teavitatakse Poolat mis tahes muudatustest ühenduse kokkusobivuse kriteeriumides, mida ei ole avaldatud, ja „kui niisugused muudatused ei tekita kolme kuu jooksul alates ametliku teabe saamisest nende kohta Poola Vabariigi vastuväiteid, muutuvad nad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kokkusobivuse kriteeriumideks. Kui niisugused muudatused tekitavad Poola Vabariigi vastuväiteid ja arvestades Euroopa lepingus sätestatud õigusaktide lähendamise põhimõtet, toimuvad sellesisulised konsultatsioonid kooskõlas käesolevate eeskirjade artiklitega 7 ja 8”.

(71) Olenemata sellest, kas Poola esitas või ei esitanud kolme kuu jooksul vastuväiteid muudatuste kohta, mis tehti 2002. aastal terasetööstuse määratlusse ja millega lisati sellesse torutoojad, ei oleks ühenduse õiguse muudatused saanud hakata kehtima meetmetele, mis ei kuulu Euroopa lepingu reguleerimisalasse, s.o meetmed, mida ESTÜ asutamisleping ei hõlma. Lisaks on protokoll nr 8 käsitatav erinormina ning seetõttu ei saa komisjon selle kohaldamisala kindlaksmääramisel tugineda ELi terasesektori määratluse laienemisele pärast seda, kui ESTÜ asuta-

misleping kaotas kehtivuse. Seetõttu tuleb järeldada, et selget vahet tuleb teha ühelt poolt Poolas enne ühinemist terasesektorile kooskõlas Euroopa lepinguga antud riigiabile kohaldatava õiguse muutuva olemuse ja teiselt poolt komisjoni tagasiulatava, protokollist nr 8, Euroopa lepingu protokollist nr 2 ja assotsiatsiooninõukogu otsusest tuleneva kontrollipädevuse ulatuse ilmingimata otsese tõlgendamise vahel.

8. JÄRELDUS

(72) Arvestades eeltoodut, tuleb komisjonil teha järeldus, et ta ei ole protokoll nr 8 alusel pädev vaatama läbi enne ühinemist Poola torutootjate kasuks võetud meetmeid, eriti neid, mis võeti ajavahemikus 1997–2003. Kõnealune menetlus on lõpetatud, arvestades asjaolu, et komisjon ei ole pädev hindama kõnealuse menetlusega hõlmatud meetmeid,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Ametlik uurimismenetlus, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 ja mis algatati 23. oktoobril 2007. aastal Poolale saadetud kirjaga, on lõpetatud, arvestades asjaolu, et komisjon ei ole Poola ühinemislepingu protokoll nr 8 sätete alusel pädev vaatama läbi meetmeid, mida Poola võttis WRJi ja WRJ-Serwise suhtes 2001., 2002. ja 2003. aastal.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Poola Vabariigile.

Brüssel, 6. juuli 2010

Komisjoni nimel
asepresident

Joaquín ALMUNIA